

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 15.9.2021.
COM(2021) 573 final

ANNEX 3

Ekosustav politike novog europskog Bauhausa

PRILOG

**Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i
socijalnom odboru i Odboru regija**

Novi europski Bauhaus: atraktivan, održiv, zajedno

Sadržaj

<i>EKOSUSTAV POLITIKE NOVOG EUROPSKOG BAUHAUSA</i>	2
1. Zeleni plan	3
1.1. Val obnove	3
1.2. Paket za ostvarivanje cilja od 55 %.....	3
1.3. Akcijski plan za kružno gospodarstvo	3
1.4. Akcijski plan za postizanje nulte stope onečišćenja	4
1.5. Strategija EU-a za zelenu infrastrukturu.....	4
1.6. Europska strategija za prilagodbu.....	4
1.7. Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030.	4
1.8. Strategija „od polja do stola“	4
1.9. Strategija EU-a za šume	5
1.10. Strategija za tekstilne proizvode.....	5
1.11. Strategija održivosti u području kemikalija	5
1.12. Strategija EU-a za biogospodarstvo	5
1.13. Europski klimatski pakt	6
1.14. Strategija za održivu i pametnu mobilnost	6
2. Teritorijalne politike	6
2.1. Kohezijska politika.....	6
2.2. Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a.....	7
3. Kulturni i kreativni sektori	7
3.1. Nova europska agenda za kulturu.....	7
3.2. Europski okvir za djelovanje u području kulturne baštine	7
4. Društvena dimenzija.....	7
4.1. Strategije za Uniju jednakosti	7
4.2. Europski stup socijalnih prava	8
4.3. Strategija EU-a o pravima djeteta i europsko jamstvo za djecu.....	8
5. Obrazovanje i vještine	8
5.1. Europski prostor obrazovanja	8
5.2. Obrazovanje za okolišnu održivost	9
5.3. Program vještina za Europu do 2030.	9
6. Digitalno desetljeće.....	9
6.1. Digitalni kompas 2030.	9
6.2. Program Digitalna Europa.....	10

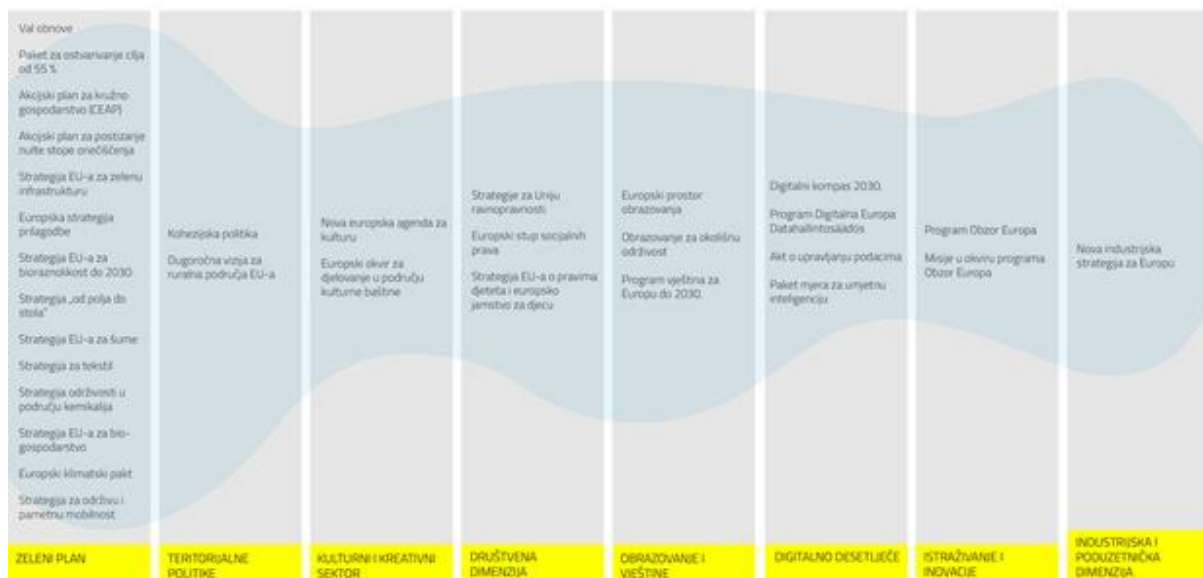
6.3.	Akt o upravljanju podacima.....	10
6.4.	Paket o umjetnoj inteligenciji.....	10
7.	Istraživanje i inovacije.....	10
7.1.	Obzor Europa.....	10
7.2.	Misije Obzora Europa	11
8.	Industrijska i poduzetnička dimenzija.....	11
8.1.	Nova industrijska strategija za Europu	11

EKOSUSTAV POLITIKE NOVOG EUROPSKOG BAUHAUSA

Novim europskim Bauhausom nastoji se integrirati **održivost** sa **socijalnom uključenosti** i **estetikom** te drugim elementima **kvalitete iskustva**. Stoga je on po prirodi transverzalan, a po planu transdisciplinaran.

Cilj je novog europskog Bauhauusa **izgraditi mostove i razviti veze** među disciplinama, mjestima i ljudima te istodobno kolektivnom inteligencijom i znanjem zahvatiti složenost izazova koji su pred nama. Poticanjem sinergije za međusobno jačanje **integriranih pristupa** potonjima se mogu i optimizirati učinci politika.

Novi europski Bauhaus temelji se na bogatom kontekstu politike EU-a sa strateškim ciljevima i referentnim točkama u više dimenzija, koje će se nastojati integrirati u inicijativu. Iako su uglavnom usmjerene na samo jednu dimenziju novog europskog Bauhauusa, mnoge inicijative već pridonose stvaranju poticajnih uvjeta za njegov razvoj. U ovom se prilogu predstavljaju ti **relevantni okviri politike**.

1. Zeleni plan

1.1. Val obnove¹

U Komunikaciji o valu obnove (COM(2020) 662) opisuju se ciljevi predloženog novog europskog Bauhauusa. Općenito, u okviru vala obnove utvrđuje se niz relevantnih načela za dekarbonizaciju do 2050., kao što su: razmišljanje o životnom ciklusu i kružnost; dekarbonizacija i integracija obnovljivih izvora energije; cjenovna pristupačnost; energetska učinkovitost na prvom mjestu; visoki zdravstveni i okolišni standardi; sigurnost; pristupačnost, suočavanje s dvostrukim izazovima zelene i digitalne tranzicije; poštovanje estetike i arhitektonske kvalitete. Kao ključna područja za obnovu utvrđuju se najugroženije skupine i zgrade najlošijih svojstava u sektorima stanovanja, uprave, obrazovanja i zdravstva.

Akcijski plan za val obnove uključuje niz popratnih inicijativa u više područja politike. Među njima plan za smanjenje emisija ugljika tijekom cjeloživotnog vijeka zgrada do 2050. (spremno 2023.) u okviru vala obnove služi kao temelj za buduću politiku i razvoj tržišta na duže vrijeme i na svim zemljopisnim razinama – na razini EU-a, nacionalnoj i lokalnoj razini. Temeljit će se na razmišljanju o životnom ciklusu, a posebno će se uzeti u obzir potencijal koji kružnost ima za smanjenje ukupnih emisija ugljika, čime se podupire postizanje klimatskih ciljeva. Planom se utvrđuje vizija, a tako i usmjerenje za sektor i javna tijela.

1.2. Paket za ostvarivanje cilja od 55 %

Dva elementa paketa za ostvarivanje cilja od 55 % posebno su zanimljiva za novi europski Bauhaus: Direktiva 2012/27/EU o energetske učinkovitosti i Direktiva 2010/31/EU o energetske učinkovitosti zgrada. U obje se podržava transformacija izgrađenog okoliša u skladu s klimatskim ciljevima Europske unije.

Osim toga, novi europski Bauhaus pridonijet će provedbi zakonodavnog paketa za ostvarivanje cilja od 55 % tako što će uklopiti nove inovativne ideje za povećanje energetske učinkovitosti u izgrađenom okolišu, održivu infrastrukturu i integraciju energije iz obnovljivih izvora i prirodnih rješenja u izgrađeni okoliš. Kombiniraju se razmatranja o klimatskim promjenama i održivost s kvalitetom našeg životnog iskustva.

1.3. Akcijski plan za kružno gospodarstvo²

Drugim akcijskim planom za kružno gospodarstvo, koji je donesen 2020., nastoji se povećati resursnu učinkovitost te smanjiti potrošački otisak i ukupne učinke na okoliš i klimu. Uz niz zakonodavnih mjera iznosi se niz dobrovoljnih instrumenata, uključujući zelenu javnu nabavu (GPP), znak za okoliš EU-a i razine, kako bi se poticala održiva proizvodnja i potrošnja resursa čime se doprinosi ciljevima europskog zelenog plana. Ono što je od posebne važnosti za novi europski Bauhaus odnosi se na revidiranje postojećih kriterija GPP-a za održive zgrade kako bi se u okviru pokazatelja razina³ čvrsto temeljili na konceptima kružnosti. Područje primjene odnosi se na tipične javne zgrade kao što su uredi, socijalni smještaj i škole, a obuhvaća i novoizgrađene i obnovljene zgrade. Kriteriji obuhvaćaju kružnost, zdravlje i udobnost, otpornost na klimatske promjene i

¹ https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/renovation-wave_hr

² https://ec.europa.eu/environment/pdf/circular-economy/new_circular_economy_action_plan.pdf

³ https://ec.europa.eu/environment/levels_hr

troškove životnog ciklusa i njima će se podržavati javni nabavljači kao predvodnici u kretanju prema održivijim zgradama. Time će se pridonijeti razvoju alata novog europskog Bauhauusa za samoprocjenu koji će služiti kao vodič za mjerenje koliko je projekt održiv, ukljuživ i estetski. Poduzeća i potrošači mogu pridonijeti inicijativi novog europskog Bauhauusa kupnjom proizvoda i usluga sa znakom za okoliš EU-a koji zadovoljavaju visoke ekološke standarde tijekom svojeg životnog ciklusa. Kriteriji za znak za okoliš EU-a dostupni su za proizvode od tvrde obloge, podne obloge na bazi drveta, pluta i bambusa, boje i lakove, tekstilne proizvode, namještaj i madrace za krevete. U okviru akcijskog plana za kružno gospodarstvo najavljena je modernizacija zakonodavstva EU-a o otpadu te je ponovljeno da će Komisija razmotriti postavljanje ciljeva pripreme za ponovnu uporabu i recikliranje građevnog i ruševinskog otpada te frakcija specifičnih za materijale.

1.4. Akcijski plan za postizanje nulte stope onečišćenja⁴

Akcijskim planom EU-a „Prema postizanju nulte stope onečišćenja zraka, vode i tla“ postavlja se ambicija da onečišćenje, uključujući u zatvorenom prostoru, ne nanese štetu našem zdravlju i ekosustavima. To je osobito važno u mjestima u kojima živimo. Stoga se utvrđuju vodeći ciljevi za određivanje ključnih urbanih potreba za ozelenjivanjem i inovacijama te za upotrebu lokalnih digitalnih blizanaca za sprječavanje onečišćenja vanjskog i unutarnjeg prostora. Time će se pridonijeti dimenziji održivosti novog europskog Bauhauusa.

1.5. Strategija EU-a za zelenu infrastrukturu⁵

Zelena infrastruktura ponovno povezuje vitalna prirodna područja s urbanim središtima te obnavlja i poboljšava njihove funkcionalne uloge. To je važan koncept planiranja za zaštitu prirodnog kapitala i istodobno poboljšanje kvalitete života, što čini neophodan doprinos održivosti koji je ključni element inicijative europski Bauhaus.

1.6. Europska strategija za prilagodbu⁶

Novom strategijom EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama nastoji se povećati i ubrzati nastojanja EU-a u zaštiti prirode, ljudi i sredstava za život od neizbježnih utjecaja klimatskih promjena. Stoga će ona pridonijeti dimenziji održivosti novog europskog Bauhauusa u okviru olakšavanja integracije razmatranja otpornosti na klimatske promjene u izgradnju i obnovu zgrada i kritične infrastrukture. Misija Obzora Europa za prilagodbu klimatskim promjenama ključni je vektor provedbe strategije. Prilagođeni i lokalizirani odgovori i mjere koji blisko uključuju građane u njihovo osmišljavanje, razvoj i testiranje, bit će jedno područje u kojem se mogu uskladiti i novi europski Bauhaus i politika prilagodbe klimatskim promjenama.

1.7. Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030.⁷

U strategiji EU-a za bioraznolikost naglašena je višestruka korist zelenih urbanih prostora, uključujući zelene krovove i zidove, koji su glavni element inicijative novi europski Bauhaus zbog važnog doprinosa održivosti, ali i zbog svojeg estetskog aspekta. Nedavna ograničenja kretanja zbog pandemije bolesti COVID-19 pokazala su nam vrijednost gradskih zelenih površina za fizičku i

⁴ COM(2021) 400: https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_hr

⁵ https://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/strategy/index_en.htm

⁶ „Strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama”, COM(2021) 82 final

⁷ https://ec.europa.eu/environment/strategy/biodiversity-strategy-2030_hr

psihičku dobrobit. Osim toga, vegetacija će pomoći u hlađenju urbanih područja i ublažavanju posljedica prirodnih katastrofa. Provedba strategije za bioraznolikost i razmjerna provedba prirodnih rješenja pridonijet će novom europskom Bauhausu jer se prirodni dizajn ističe učinkovitošću, održivošću i svakako estetikom.

1.8. Strategija „od polja do stola“⁸

Cilj je strategije „od polja do stola“ učiniti prehrambene sustave pravednima, zdravima i prihvatljivima za okoliš. Nastoji se zajamčiti da svatko ima pristup dovoljnoj, sigurnoj, hranjivoj, održivoj hrani, te smanjiti gubitak hrane i spriječiti neiskorištavanje otpada. Strategija „od polja do stola“ pridonosi ciljevima održivosti i uključenosti novog europskog Bauhauusa, na primjer u okviru urbanih sustava hrane, vrtova s jestivom hranom i kružnih sustava hrane.

1.9. Strategija EU-a za šume⁹

Strategijom EU-a za šume teži se većim, zdravijim i raznovrsnijim šumama od onih što ih imamo danas, osobito radi pohrane i sekvenciranja ugljika, zaustavljanja gubitka staništa i vrsta te osiguravanja socioekonomskih funkcija šuma u narednim desetljećima. Argument je i da izgradnjom održivog i klimatski neutralnog gospodarstva osiguravamo optimalnu upotrebu drva u skladu s kaskadnim načelom. To znači da bi u dugovječnim materijalima i proizvodima trebalo što je više moguće koristiti drvo. Sadašnji nizak tržišni udio drva kao građevinskog materijala potrebno je povećati kako bi se zamijenili energetske intenzivni materijali i materijali na bazi fosilnih goriva. Za razmjerno širenje sektora bit će potrebna daljnja istraživanja i inovacije u vezi s dugovječnim i sigurnim građevinskim materijalom na bazi drva. To uključuje drvo za zgrade, koje će imati ulogu u inicijativi novi europski Bauhaus.

1.10. Strategija za tekstilne proizvode¹⁰

Ovom će se strategijom promijeniti način na koji proizvodimo, upotrebljavamo i ponovno upotrebljavamo tekstil. Mlađi naraštaji imat će posebnu ulogu u produbljivanju veza sa starijima, u preoblikovanju našeg tekstila i poticanju inovacija i poduzetništva. To će se potaknuti podupiranjem novih poslovnih modela za trajnost, popravljivost i djeljivost, razvojem inovativnih materijala, oporabom materijala za namještaj ili građevinske proizvode u skladu s hijerarhijom otpada i načelima novog europskog Bauhauusa, demonstracijskim projektima i projektima za informiranje javnosti koji se financiraju iz programa EU-a za financiranje kao što su LIFE i Obzor Europa.

1.11. Strategija održivosti u području kemikalija¹¹

Stanovništvo EU-a vrlo je zabrinuto zbog štetnih kemikalija i njihovih posljedica za zdravlje i okoliš. Materijali i proizvodi koji se upotrebljavaju u građevinarstvu za uređenje unutarnjeg i vanjskog prostora, tekstili, mobilnost s niskim emisijama ugljika, baterije, vjetroturbine, energija iz obnovljivih izvora i proizvodi široke potrošnje uključuju niz raznih kemikalija, a neke od njih su štetne i mogu utjecati na kvalitetu života. Djelovanjima u okviru strategije održivosti u području

⁸ https://ec.europa.eu/food/horizontal-topics/farm-fork-strategy_hr

⁹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12674-Forests-new-EU-strategy_hr

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12822-EU-strategy-for-sustainable-textiles_hr

¹¹ https://ec.europa.eu/environment/strategy/chemicals-strategy_hr

kemikalija za okoliš bez toksičnih tvari nastoji se bolje zaštititi građane i okoliš te promicati kemikalije i materijale koji su osmišljeni da budu sigurni i održivi, što se postiže razvijanjem relevantnih kriterija za podržavanje zelene tranzicije, čime se isto tako osigurava da će buduće zgrade, infrastrukture i drugi proizvodi biti sigurniji, pridonositi održivoj budućnosti i smanjiti ukupni ekološki otisak.

1.12. Strategija EU-a za biogospodarstvo¹²

Biogospodarstvom se nastoje pronaći novi načini proizvodnje i potrošnje resursa dok se istodobno poštuju naše planetarne granice i udaljava od linearnog gospodarstva koje se temelji na opsežnoj upotrebi fosilnih i mineralnih resursa. U okviru obnovljivih bioloških materijala i zelenih okoliša mogu se podržati: 1. postizanje ciljeva ugljične neutralnosti, kružnosti i održivosti; 2. stvaranje radnih mjesta, osobito radnih mjesta i sredstava za život u ruralnim područjima; i 3. kvaliteta života ljudi (npr. za drvo se smatra da je estetski građevinski materijal, da smanjuje stres i da ima dobra akustička svojstva).

1.13. Europski klimatski pakt¹³

Novi europski Bauhaus blisko je povezan s europskim klimatskim paktom, inicijativom na razini EU-a u okviru koje se poziva građane, zajednice i organizacije da se angažiraju u borbi protiv klimatskih promjena i izgradnji zelenije Europe. Paktom se potiče preuzimanje obveza, mjeri napredak i olakšavaju rasprave među akterima u lancu opskrbe koji vodi do obnove. Zajednički će se stvarati rješenja s građanima u okviru Obzora Europa i destilirati ideje koje bi mogle pridonijeti novom europskom Bauhausu. Europski klimatski pakt već ima više od 500 ambasadora¹⁴, koji će ubrzati borbu protiv klimatskih promjena i time pridonijeti određenim područjima istaknuta u novom europskom Bauhausu.

1.14. Strategija za održivu i pametnu mobilnost¹⁵

Strategija za održivu i pametnu mobilnost nacrt je za zelenu i digitalnu transformaciju te veću otpornost prometnog sustava EU-a na buduće krize. Novom europskom Bauhausu doprinosi čineći promet nezaobilaznim za socijalnu interakciju te zbližavajući ljude i regije Europe. Ujedno je izvor rješenja za veću održivost prometa i mobilnosti, čime doprinosi zdravijim gradovima i naseljima. Cilj joj je i da mobilnost postane dostupnija i cjenovno pristupačnija svima, uključujući osobe smanjene mobilnosti, u skladu s načelom uključivanja iz novog europskog Bauhauusa.

2. Teritorijalne politike

2.1. Kohezijska politika

Kohezijska politika ključni je instrument kojim se podržava zelena i pravedna transformacija u gradovima i regijama Europe, čime se pridonosi europskom zelenom planu i valu obnove. S obzirom na to da se kohezijska politika provodi pod podijeljenim upravljanjem, nudi se važan potencijal i prilika za ukorjenjivanje novog europskog Bauhauusa u urbanim i regionalnim razvojnim ekosustavima te daljnje prihvaćanje njegovih načela u nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima.

¹² https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/environment/bioeconomy/bioeconomy-strategy_hr

¹³ https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action/pact_hr

¹⁴ https://europa.eu/climate-pact/ambassadors/meet-our-ambassadors_hr

¹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0789&from=EN>

Integrirani teritorijalni razvoj koji se promiče u okviru kohezijske politike i namjenski instrumenti omogućuju nacionalnim, regionalnim i lokalnim dionicima da primjenjuju načela novog europskog Bauhauusa na ulaganja na teritorijalno osjetljiv način. Nadalje, kohezijskom politikom nudi se jedinstvena mogućnost za osmišljavanje novih rješenja putem prekogranične i transnacionalne suradnje.

Potporom održivom urbanom razvoju u okviru obveznog izdvajanja sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoj (8 % ukupnih nacionalno dodijeljenih sredstava) i Europske urbane inicijative (400 milijuna EUR) nude se mogućnosti za sučeljavanje sa složenim urbanim izazovima za koje je potrebna interdisciplinarna politika u obliku odgovora na zelenu tranziciju zajedno s načelima novog europskog Bauhauusa, i to poticanjem integriranog i uključivog pristupa zasnovanog na mjestima i angažmanom lokalnih dionika.

Nadalje, očekuje se da će se u okviru kohezijske politike u razdoblju od 2021. do 2027. uložiti više od 100 milijardi EUR u projekte povezane s klimom i okolišem. Osim toga, financirat će se istraživanja ozelenjivanja gospodarstva. Kad je riječ o ulaganjima u zgrade, u okviru kohezijske politike mogu se podržati projekti usmjereni na javne zgrade, stambene komplekse i „socijalni smještaj“. Kohezijskom politikom može se pomoći i regijama u jačanju istraživanja, razvoja i inovacija u sektoru građevinarstva i izgradnje te podržati razvoj novih materijala i rješenja za cjenovno pristupačne i trajne obnove.

2.2. Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a

U Komunikaciji Komisije o dugoročnoj viziji za ruralna područja EU-a utvrđuju se glavni izazovi s kojima se ruralna područja suočavaju te se ističu dostupne mogućnosti.

Tom vizijom nastoji se odgovoriti na te izazove iskorištavanjem novih mogućnosti koje proizlaze iz društveno održive zelene i digitalne tranzicije, oslanjanjem na stečena iskustva iz pandemije bolesti COVID-19 te utvrđivanjem sredstava s pomoću kojih je moguće poboljšati kvalitetu života u ruralnim područjima, postići uravnotežen teritorijalni razvoj i stimulirati gospodarski rast. Predstavljena vizija temelji se na predviđanjima i opsežnim savjetovanjima s građanima i drugim dionicima iz ruralnih područja, a u okviru nje predloženi su Ruralni pakt i Akcijski plan za ruralna područja kako bismo svoja ruralna područja učinili snažnijima, povezanima, otpornima i prosperitetnima; ujedno se pozivaju svi fondovi da zajedno rade na održivom razvoju ruralnih područja.

Među predloženim mjerama, vodeća inicijativa za podržavanje ruralnih općina u energetskej tranziciji i borbi protiv klimatskih promjena obuhvaća djelovanje za poboljšanje kvalitete smještaja i drugih zgrada u ruralnom području te se promiče financiranje vala obnove iz strukturnih fondova, posebno povezujući se s inicijativom novi europski Bauhaus.

3. Kulturni i kreativni sektori

3.1. Nova europska agenda za kulturu¹⁶

Jedno od vodećih načela Nove europske agende za kulturu i plana rada Vijeća za kulturu za razdoblje od 2019. do 2022. doprinos je kulture održivom društvenom i gospodarskom razvoju. To

¹⁶ [EUR-Lex - 52018DC0267 - HR - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

se odražava u nekoliko stalnih stručnih skupina država članica kojima koordinira Komisija (o visokokvalitetnoj arhitekturi, kulturnoj baštini i klimatskim promjenama te kulturnoj dimenziji održivog razvoja), dok se druge bave širim ekosustavom (uvjeti rada umjetnika, rodna ravnopravnost...). Osim toga, Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT) uspostaviti će Zajednicu znanja i inovacija, posebno u području kulturnih i kreativnih sektora i industrija (CCSI). Drugi je strateški cilj agende iskoristiti snagu kulture i kulturne raznolikosti za društvenu koheziju i dobrobit. Time agenda pridonosi ciljevima i trima dimenzijama novog europskog Bauhauusa.

3.2. Europski okvir za djelovanje u području kulturne baštine¹⁷

Kao naslijeđe Europske godine kulturne baštine 2018., europski okvir kroz 60 djelovanja ističe potencijal kulturne baštine za povećanje društvenog kapitala, poticanje gospodarskog rasta i osiguravanje održivosti okoliša. Kao osebujan dio našeg (izgrađenog) okoliša, kulturna baština i povijesne građevine mogu pomoći u postizanju ciljeva novog europskog Bauhauusa koji se odnose na uključiv, atraktivan i održiv razvoj.

4. Društvena dimenzija

4.1. Strategije za Uniju jednakosti

Europska komisija radi na Uniji jednakosti. U namjenskim strategijama¹⁸ utvrđeni su mehanizmi i mjere za stvaranje uvjeta u kojima svi mogu kvalitetno živjeti bez obzira na spol, rasno ili etničko podrijetlo, vjeroispovijest ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju. Osim ciljanih mjera, poboljšano uvođenje jednakosti i pristupačnosti u sve EU-ove relevantne politike, zakonodavstvo i programe financiranja, uključujući novi europski Bauhaus, bit će neophodne za postizanje Unije jednakosti.

U Strategiji za prava osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030.¹⁹ naglašava se da je pristupačnost izgrađenih i virtualnih okruženja preduvjet da osobe s invaliditetom žive samostalno i u potpunosti sudjeluju u svim aspektima života. Pristupačnost je i ključni element održivosti zgrada jer ih čini uključivijima, upotrebljivijima za različitije ljude i trajnijima tako što postaje prilagođenije potrebama sve starijeg stanovništva. Za novi europski Bauhaus važan je i cilj utvrđen u strateškom okviru EU-a za Rome, tj. povećanje djelotvornog jednakog pristupa odgovarajućem desegregiranom smještaju i osnovnim uslugama do 2030.

4.2. Europski stup socijalnih prava²⁰

U akcijskom planu europskog stupa socijalnih prava Komisija je utvrdila ambiciozan cilj smanjenja broja osoba kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost u EU-u za najmanje 15 milijuna do 2030., što uključuje najmanje 5 milijuna djece. Novi europski Bauhaus pridonijet će socijalnoj

¹⁷ [Europski okvir za djelovanje u području kulturne baštine – Ured za publikacije EU-a \(europa.eu\)](#)

¹⁸ Strategija za rodnu ravnopravnost za razdoblje 2020.–2025., Akcijski plan EU-a za borbu protiv rasizma za razdoblje 2020.–2025., strateški okvir EU-a za Rome za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma za razdoblje 2020.–2030., strategija za ravnopravnost LGBTIQ osoba i Strategija za prava osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030.

¹⁹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=hr&pubId=8376&furtherPubs=yes>

²⁰ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights_hr

uključenosti promicanjem načela pristupačnosti, ne samo fizičkoj, već i pristupu informacijama i procesima donošenja odluka. Posebna će pozornost biti posvećena i djelovanjima povezanima s cjelovitim pristupačnošću. Obje su inicijative stoga blisko povezane.

4.3. Strategija EU-a o pravima djeteta²¹ i europsko jamstvo za djecu²²

Borba protiv dječjeg siromaštva i promicanje uključivih društava te zdravstvenih i obrazovnih sustava prilagođenih djetetu ključni su elementi strategije EU-a o pravima djeteta, ali i novog europskog Bauhauusa. Utvrđujući da svako dijete ima pravo na primjeren životni standard od najranije životne dobi, u strategiji se ističe da su djeca iz obitelji s niskim dohotkom u većem riziku od teške stambene nezbrinutosti ili prenaseljenosti te da su izložena beskućništvu. Preporukom Vijeća o uspostavi europskog jamstva za djecu pozivaju se države članice da osiguraju učinkovit pristup odgovarajućem smještaju (kao i nekolicini drugih ključnih usluga, od kojih bi neke trebale biti besplatne) svoj djeci u opasnosti od siromaštva ili socijalne isključenosti. Nacionalni akcijski planovi o načinu provedbe europskog jamstva za djecu trebali bi obuhvatiti razdoblje do 2030. i trebali bi se kombinirati s onima kojima su cilj teritorijalne promjene u okviru zelenog plana.

5. Obrazovanje i vještine

5.1. Europski prostor obrazovanja

Koalicijom „Obrazovanje za klimu“²³ nastoji se zajednički stvoriti participativna obrazovna zajednica kako bi se podržale promjene potrebne za klimatski neutralno društvo. Koalicija „Obrazovanje za klimu“ u okviru svoje internetske platforme i općenito interakcijom sa zajednicom može organizirati razgovore i participativne izazove („obećanja“) oko prioriteta novog europskog Bauhauusa. Konkretno, koalicija „Obrazovanje za klimu“ može poticati djelovanja kojima se promiče uzajamno obogaćivanje zelenih škola kao fizičkih struktura i svih ostalih elemenata okruženja za učenje (inovativne pedagogije, učenje na temelju projekata, međupredmetni timovi nastavnika itd.).

Savezi europskih sveučilišta²⁴ mogu pridonijeti novom europskom Bauhausu tako da potiču studente iz različitih disciplina i zemalja da surađuju s arhitektima, umjetnicima, inženjerima i dizajnerima kako bi ostvarili održivost. Oni će promicati i pristup na razini cijele institucije u kojem je održivost dio svih aktivnosti, u skladu s novim europskim Bauhausom.

5.2. Obrazovanje za okolišnu održivost

Prijedlog preporuke Vijeća o obrazovanju za okolišnu održivost predviđen je za kraj 2021. Njime se nastoji podržati integracija zelene tranzicije i održivosti u sve faze i stupnjeve obrazovanja i osposobljavanja, uključujući školsko obrazovanje, visoko obrazovanje i stručno osposobljavanje.

Erasmus+ nudi različite načine podrške za djelovanja u školskom i visokoškolskom obrazovanju za okolišnu održivost, uključujući potporu pristupima održivosti na razini cijele institucije, a isto tako i kreativnosti i inovativnosti u skladu s novim europskim Bauhausom.

²¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0142>

²² https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2021.223.01.0014.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2021%3A223%3ATOC

²³ https://education-for-climate.ec.europa.eu/_hr

²⁴ https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area/european-universities-initiative_hr

5.3. Program vještina za Europu do 2030.²⁵

Kombinirani učinci brzih tehnoloških promjena, digitalizacije, klimatskih promjena, demografski trendovi i novi oblici rada zahtijevaju inovativne ideje kako bi se osiguralo da se obrazovanje i strukovno osposobljavanje prilagođavaju promjenama, ali i da su prvi u ovladavanju i poticanju te promjene. Program vještina za Europu bit će temeljan za provedbu novog europskog Bauhauasa s obzirom na to da se njime nastoji povećati važnost vještina u EU-u kako bi se ojačala održiva konkurentnost, osigurala socijalna pravednost i gradila naša otpornost, uz isticanje prava na kvalitetno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje. Taj je program stoga čvrsto povezan s europskim zelenim planom, novom digitalnom strategijom i novom industrijskom strategijom i strategijom za MSP-ove jer su vještine ključne za njihov uspjeh. Nadalje, njime se podržava i Prijedlog preporuke Vijeća o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje garancije za mlade.

6. Digitalno desetljeće

6.1. Digitalni kompas 2030.²⁶

Na temelju strategije oblikovanja digitalne budućnosti Europe, kojom se utvrđuje program reforme politike s Aktom o upravljanju podacima, Aktom o digitalnim uslugama, Aktom o digitalnim tržištima, Aktom o umjetnoj inteligenciji i Strategijom za kibersigurnost, u digitalnom je desetljeću cilj realizirati digitalne ambicije EU-a za 2030. – da bude digitalno suveren u otvorenom i međusobno povezanom svijetu te da provodi digitalne politike kojima se jača položaj ljudi i poduzeća kako bi iskoristili održivu i napredniju digitalnu budućnost usmjerenu na čovjeka. Ciljevi koji su utvrđeni za ubrzanje pružanja međusektorskih digitalnih tehnologija i usluga (vještine, povezanost, digitalizacija poslovnih i javnih usluga) pridonijet će odgovoru na izazove uočene u okviru novog europskog Bauhauasa (povezanost, razlike u digitalnoj pismenosti, povezivanje lokalnih i globalnih razina). Mobilizacija i jačanje europskih digitalnoinovacijskih centara ključni je cilj digitalnog desetljeća. Očekuje se da će se neki od 200 centara u mreži usredotočiti i na građevinski sektor ili kreativnost i umjetnost. Njih će se mobilizirati u kontekstu novog europskog Bauhauasa za razvoj održivih, uključivih, stvarnih i virtualnih okoliša i iskustava.

6.2. Program Digitalna Europa

Novim programom Digitalna Europa osigurat će se strateško financiranje kako bi se ubrzao gospodarski oporavak i oblikovala digitalna transformacija europskog društva i gospodarstva, osobito razvojem i širom upotrebom digitalnih tehnologija.

Konkretno, programom Digitalna Europa podupirat će se participativni pristupi i uvođenje infrastruktura za pametne zajednice koje će doprinijeti provedbi novog europskog Bauhauasa. Poticanjem lokalnih digitalnih blizanaca može se potaknuti participativno urbano planiranje za zelenije i održivije životno okruženje. Programom Digitalna Europa podupirat će se i niz objekata za testiranje i eksperimentiranje s umjetnom inteligencijom (TEF) što će poticati inovacije u, među ostalim, zdravstvu i pametnim zajednicama.

²⁵ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223&langId=hr>

²⁶ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_hr

Nekoliko digitalnih inicijativa, putem programa Kreativna Europa, Europeana ili S+T+ARTS, pomoći će u izgradnji mostova između digitalnih inovatora i „praktičara“ (umjetnika, upravitelja gradova i razvojnih inženjera, zdravstvenog sektora), što će pridonijeti uspjehu novog europskog Bauhauusa.

6.3. Akt o upravljanju podacima

Komisija je u studenome 2020. predložila Akt o upravljanju podacima, kojim se uspostavlja okvir za razmjenu podataka i upravljanje podatkovnim prostorima. Time će se osigurati pravni okvir za prikupljanje, oslanjanje na više podataka i upotrebu više podataka za oblikovanje budućih zgrada prilagođenijih okolišu i s najmanjim mogućim ili nultim ugljičnim otiskom.

6.4. Paket o umjetnoj inteligenciji

Paketom o umjetnoj inteligenciji, koji je donesen u travnju 2021., Komisija je postavila temelje za prvi pravni okvir o umjetnoj inteligenciji u EU-u te je pokrenula koordinirani plan s državama članicama. Cilj je paketa zajamčiti sigurnost i temeljna prava ljudi i poduzeća te potaknuti korištenje umjetne inteligencije te ulaganja i inovacije u tom području diljem EU-a. Upotreba umjetne inteligencije bit će ključna sastavnica novih poslovnih modela koji će se razviti u okviru novog europskog Bauhauusa i izvor inovativnih digitalnih rješenja za personalizirane pristupe, uz održavanje optimalne ravnoteže s estetikom, sklada s prirodom i ponovne povezanosti s njom.

7. Istraživanje i inovacije

7.1. Obzor Europa²⁷

U okviru Obzora Europa podržat će se europska zelena tranzicija na temelju konkurentnih europskih industrijskih i uslužnih lanaca vrijednosti. Za takvu tranziciju potrebno je uložiti u interdisciplinarna istraživanja i inovacije u području čistih tehnologija i društvenih tranzicija u skladu s novim europskim Bauhausom. Istraživanjima i inovacijama odredit će se brzina kojom se ta tranzicija može odvijati, što će izravno utjecati na učinke i posredne koristi, kao što su bolja kvaliteta zraka, povećanje zaposlenosti, socijalna uključenost, održivo upravljanje resursima i smanjene ovisnosti o fosilnim gorivima. Sve te mjere bit će od koristi društvu i građanima tako što će se nuditi rješenja za izazove našeg vremena. Suradnja i kreativnost, osobito znanstvena, društvena i tehnološka, temelj su mira i prosperiteta za sve. Istraživanje i inovacije isto tako mogu imati ulogu u širenju novog europskog Bauhauusa izvan EU-a, u okviru globalnog pristupa u području istraživanja i inovacija²⁸, na primjer razmjenom informacija o standardima, primjera najbolje prakse i novih ideja.

Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT) kroz svoje zajednice znanja i inovacija provodi aktivnosti kojima se obuhvaća trokut znanja o obrazovanju, istraživanju i inovacijama radi postizanja ciljeva novog europskog Bauhauusa. EIT u okviru svojeg lokaliziranog modela intervencije i svojeg ekosustava s više od 2 000 partnera iz cijelog EU-a pristupa građanima te ih informira o novom europskom Bauhausu, podupire nove poslovne ideje integriranjem načela novog europskog Bauhauusa i ubrzava rast novoosnovanih poduzeća u okviru novog europskog Bauhauusa.

²⁷<https://op.europa.eu/hr/web/eu-law-and-publications/publication-detail/-/publication/3c6ffd74-8ac3-11eb-b85c-01aa75ed71a1>

²⁸ https://ec.europa.eu/info/files/communication-global-approach-research-and-innovation_hr

7.2. Misije Obzora Europa²⁹

Kako bi se potaknulo ambiciozno, odvažno, dugoročno istraživanje i inovacije, u okviru programa Obzor Europa predloženo je pet misija. To su: 1. 100 klimatski neutralnih gradova do 2030. – građani za građane; 2. Europa otporna na klimatske promjene: priprema Europe na klimatske poremećaje i ubrzavanje transformacije u Europu otpornu na klimatske promjene i pravednu Europu do 2030.; 3. Brinući se za tla brinemo se za život; 4. Misija morska zvijezda 2030.: obnova našeg oceana i voda; i 5. Pobjediti rak: moguća misija. Navedenim misijama nastoje se proizvesti velika europska javna dobra za rješavanje velikih sustavnih izazova. Poput novog europskog Bauhauusa, misijama se nastoji nadahnuti javnost i zaokupiti njezinu maštu, komunicirati i zajednički stvarati s građanima i dionicima te razviti ideje, prototipe, proizvode i rješenja za poticanje zelenih i digitalnih tranzicija. Osim pokretanja demonstracijskih projekata vodilja u okviru novog europskog Bauhauusa, misije o gradovima i prilagodba klimatskim promjenama pokazuju velika obećanja za razvoj daljnje sinergije s novim europskim Bauhausom. U okviru misije o gradovima pokrenut će se posebno djelovanje za uključivanje načela i vrijednosti novog europskog Bauhauusa u razvoj ugovorâ o klimatski neutralnim gradovima.

8. Industrijska i poduzetnička dimenzija

8.1. Nova industrijska strategija za Europu³⁰

Industrija i poduzeća važni su akteri u realizaciji infrastrukture, proizvoda i usluga koji omogućuju i pridonose ostvarenjima u okviru novog europskog Bauhauusa u Europi i šire.

Europska komisija ažurirala je svoju industrijsku strategiju u svibnju 2021. kako bi se osiguralo da se u okviru naših industrijskih ambicija uzimaju u obzir nove okolnosti nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19 te zajamčilo da europska industrija može predvoditi prijelaz na zeleno, digitalno i otporno gospodarstvo. Tranzicijski putovi za 14 utvrđenih ekosustava bit će ključni za postizanje tog cilja. Prioritet je dan građevinskom ekosustavu za postizanje te tranzicije koja će se temeljiti na zajednički stvorenom planu s dionicima i sektorima Komisije u okviru Foruma na visokoj razini o građevinarstvu.

Tranzicijski put građevinskog ekosustava relevantan je za novi europski Bauhaus jer se odnosi na održivost radi bolje zaštite ljudi i okoliša tako što se potiču inovacije, stjecanje kvalifikacija te razvijaju sigurne i održive alternative ili promiče održivost građevinskih proizvoda te tako što se poboljšava energetska i okolišna učinkovitost izgrađene imovine. Osim građevinarstva, industrijski ekosustavi „gospodarstva blizine, socijalne ekonomije i civilne sigurnosti“, „kulturnih i kreativnih industrija“, „turizma“ ili „tekstila“ koji su utvrđeni u okviru industrijske strategije posebno su relevantni za novi europski Bauhaus. Zelena i digitalna transformacija u tim ekosustavima, podržana predstojećim tranzicijskim putovima, može uvelike pridonijeti vrijednosti novog europskog Bauhauusa na konkretan način i u nizu lanaca vrijednosti.

²⁹ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/missions-horizon-europe_hr

³⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0102&from=EN>